„ЗАСТАВА“ излази редовно средом петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 193. У Новом Саду у уторак 16. (28.) децембра 1886. ГОДИНА XXI.

ОДЛУЧАН РАД ПОМАЖЕ.

Шта значи то, да неке наше општине шаљу поверенице педесет четворици посланика нашег народно црквеног сабора, а неке општине иду и даље те нуз те поверенице шаљу и неповерење Герману? Јели то једно и исто, или није? Откуда та разлика код људи, код општина, које су бирале посланике једног и истог начела?

Ја видим где се код нас избегава ово питање, али држим, да не радимо право, што му се уклањамо с пута. Или — или! Ако смо једни, онда дајте, да радимо сви једно и исто, дајте, да се погодимо, јер иначе ако једни иду „донекле“, а други „и донекле и однекле“ изгледаће, као да смо поцепани и да нас има од две руке.

На нашем народно црквеном сабору није се догодио неки мали неспоразум, или судар о неком ситнијем питању. Да се то десило, онда би могле наше општине да кажу једној или другој страни: „ја се слажем — с тобом“. Него је на жалост у ствари ово: Сударише су се две струје, које се разликују као живот и смрт, као народ и — Герман. Дабогме да је то лепо, кад се данас искупи народ па каже: „Слажем се са посланицима, који су заступали моја права.“ У тим речима има осуде и за Германа. Признајем.

Ал каква је та осуда? То је осуда, коју мораш са свећом да тражиш, осуда, коју мораш с кљештама да вадиш. Та осуда је тако њежно, тако благо, тако фино исказана, да већ обазривија не може ни бити. Само онда, кад човек има милијун обзира према некоме, само онда му не каже у брк: „не слажем се с тобом“, него бира речи и каже: „знаш, ја се слажем с оним другим.“ Па заслужује ли Герман таквог обзира и тако благо, голубије неповерење? Јели народ од њега заједен до срца или није? Имамо ли ми крви и жучи или немамо? Руку на срце, душу на среду па одговорите.

Може ли то бити, да се наше општине или грађани састају, да већају о сабору и автономији, а немају ли једне једине речи против Германа? Разумите добро, ја велим речи мушке, речи одважне, речи, која се не крије ни за чији леђи, него сме очи у очи да стане и да каже: „Ово теби Германе говорим.“ А не да говори посланицима, а Герман после тражи одатле оно, што иде на његов рачун.

Неки веле: „Што да говоримо три дана? Казаћемо с ким се слажемо, а кад то кажемо, онда је јасно, с ким се не слажемо.“ Тима који штеде сваку своју реч, као Кир-Јања сваку своју пару одговарамо ово: „А зашто не изкажете Герману неповерење, па да из тога после изводе посланици себи поверење?“ Јелте, да то не би било право поверење посланицима? Јелте, да би било људи, који би казали: „Наопако, ти се до душе не слажу с Германом, ал не казују јасно, отворено, несумњиво, да се са целим радом педесет четворице посланика слажу.

Не тако, браћо! Кад се састајемо, да изрекнемо суд између две струје, између наших посланика и Германа, што да полутанимо? И докле ћемо већ полутанити? Кажимо јасно и несумњиво: „Ово је једноме, а ово је другоме.“ За то имамо слободу збора и договора. Будимо јасни, одлучни, разговетни; не дајмо повода никоме, да изврће. Ко хоће педесет четворици посланика поверење, тај им то мора отворено казати, као што су многе општине казале; а ко нуз то хоће Герману неповерење, управо ко мисли да је Герман заслужио неповерење, тај му то мора казати отворено у брк као што учинише Сентомаш, прашка омладина, Вршац, Ириг и Беочин, па да му то нико више не скине с леђа,

Само одлучан рад помаже. Полутанство је предзнак, да се приближује смрт и да ће нас у свом леденом загрљају угушити, ако не будемо у свим народним пословима мушки делали. Црквене општине не морају се излагати опасности, да их власт разреши и да постави заступство, као оно, што је у Вршцу било и које је општинску имаовину упропашћавало. Општине нека не прекораче ни из далека свој делокруг. Оне нек шаљу само поверенице саборској већини, али народ треба одлучно и мушки делати. За то имамо, као што рекох, слободу збора и договора, па нека наш народ свугде учини оно, што су учинили Сентомашани, Вршчани, Ирижани и Беочинци. За то нису само поверенице педесетчетворици посланика довољне. То значи на по пута стати. Треба жигосати правог кривца. Треба Герману одасвуд слати неповеренице.

С тога и понављам, да нам може користити само мушки, одлучан и несумњив рад

—

Писмо из Цариграда.

12. децембра 1886.

Ситуација постаје то јаснија и озбиљнија. Правац и пут бугарске депутације, као и отворени рад и поступак аустро-угарске политике у бугарском питању за сваког је јасно, да Аустрија тврдо намерава свој положај на балканском полуострву заузети и све оно и онако остварити, што је у Бечу и Пешти изјављено. Без икакве церемоније очитано је Русији, што и како Аустрија у бугарском питању мисли. По томе раду и правцу аустријске политике, обрала је Русија у Бугарској и на балканском полуострву бостан и њој остављено је да равнодушно гледа, шта ће се радити. Обележено је прецизно да се Русија у Бугарске и друге балканске ствари мешати не сме.

Да то све празне речи нису и да Аустрија до краја терати мисли, доста је то, што се у Бечу кандидат за бугарски престо означује и што се то право Турској и Русији пориче. Можда се у Бечу за бугарску депутацију сакривају, што су Бугари тога новог кандидата потражили и бугарску му круну понудили. Ако је и тако, то опет све неће таки поступак извинити, нити ће се овде и у Русији с тим задовољити. Бугари нису за тога кандидата можда никад ни чули, него је то све у напред тако скројено.

Све би то лепо било и бити могло, кад ту Русије, пак и Турске неби било. Турска држи се још увек као господар Бугарске, а Русија која је за ослобођење Бугарске 100.000 својих синова и милијарду новаца жртвовала, неће се тако олако свога законитог природног права отказати. У Бечу и на другом месту врло се варају да ће у Бугарској ишта бити моћи, што и како Русији пак и Турској повољно не буде.

Дали се у Бечу и на другом месту озбиљно на рат мисли и дали се тај сукоб изазива, то је још за сваког тајна. У Русији далеко крупније и озбиљније о свему мисле и мозгају. Ако је част и достојанство Русије ангажовано и ако то интереси Русије изискује да се рат поведе то ће рат неизбеживо наступити. У Бугаре не верује се, нит се они у нешто броје. Једно је истина, да Русија ни за длаку од свога права попустити неће и да ће она до крајности пак и до сабље и пушке терати, ако мирним путем не постигне своје цели. Турска стоји чврсто и постајано уз Русију и не одваја се у бугарском питању. То ће допринети, да ће се можда пре или после ипак до неког споразума у бугарском питању доћи.

Из Русије јављају о великим војничким спремама, које се свуда у царевини чине. То неће онако од шале бити, нит ће се Русија за ништа у трошкове упуштати.

Бугарски бегунци предали су овде великоме везиру и страним заступницима свој мемоар, у ком су све набројали и отворено казали, како се у Бугарској у име закона, слободе и конституције влада и какви су то људи, који на управи земље стоје. Из Бугарске стижу ужасни гласови о унутрашњем стању и тероризму, што влада чини. Ако се бугарске ствари до пролећа не уреде, то ће унутрашња борба наступити и онда ће Бугарска права развалина бити.

С.

Ламански о Словенима.

5. децембра по н. к. држало је у Петрограду славјанско „благотворително“ друштво годишњу свечану седницу под председништвом генерала Дурнова. Осим чланова било је много гостију. Професор В. Ламански држао је говор осврћући се на садашње политичне одношаје. Ево како тај говор гласи по „Обзору“: „У уводу примети, да како се 32 године бави изучавањем Словенства, имаде бар толико права и знања, ако и није дипломата, говорити о Словенству, колико гроф Калноки и лорд Салисбери. Словенско је питање у битности избило у већој и мањој мери због непријатељства германско-романског племена према словенским народностима, према којима оно присваја себи неко право првенства. Неугодна бугарска криза је још једном потврдила дубоку разлику схваћања и интереса, која одавно дели романско-германску Европу од Русије. Што је нас огорчило и забунило, то је њу обрадовало и занело. Једина се Француска држала у страни па је подизала кад-год свој глас за нас. С тога изјављујемо Француској наш велики руски поздрав, па јој уједно с целим Словенством кличемо „Слава“. Европа изјављује сада преко сваког очекивања, да је она за слободу, независност и самосталност словенских и других источних народа, једновераца руских, али под једним условом да буду с њом против Русије. Тражите пре свега помоћ од нас, поуздајте се у нас, тако говори Бугарима Енглеска, Немачка, Аустро-Угарска и Италија; пљујте на Русију и бићете сретни и јаки. Како се у питању бугарском држе неруски Словени? Пољаци — одговори — као што се није друкчије ни надати, стоје на страни непријатеља Русије; премда су многи Пољаци осуђивали смешне галичке овације Батенбергу. У Ческој где постоје две странке, старо- и младо-ческа, бугарска криза и немачко-мађарска агитација против Русије имали су на Чехе у погледу словенске солидарности благотворан уплив. У обично се време лако заборављају у опште словенски интереси и задаци; сада је јасно непријатељима Словенства, да Словенство у Аустрији преставља ипак знатну силу, са којом треба рачунати. Политичари Немачке, Италије и Енглеске врло мало проучавају заплетене одношаје народности у Аустро-Угарској; они их познају само из немачких новина, а суде по изјавама у делегацијама и парламентима, а у ствари стоји ипак другојачије. „Од свију иностранаца једини Рус има кључ тајни душе ових Словена, који се у одређеном положају налазе. У том се и састоји велика сила и вредност наша пред Европом. Сва њена настојања да надражи Словене против Русије никада се нису могли окрунити успехом. Европи је пошло за руком створити у интелигенцији ове или оне словенске народности противруске странке, које имају изненадан успех; али језгра народа остаје и — не ступа европској интриги. Једва тек што се утврди противруска странка, одмах се остало од њих одврати, те по лагано прелази на народно земљиште и тражи зближење са Русијом. Тако је увек било тако је и сада.

. . . . . .

Садање господарство аустро-угарске странке у Србији је одгојило и учврстило у новије доба у Србији такову привржености к Русији, какве онде давно није било. Такав се развој показује и у Бугарској, не само народ, него и прваци интелигенције, као Цанков, Славејков и т. д. све се више одвраћају од противруске политике, и све се тешње прислањају Русији. Та се промена у најновије време до

ЛИСТАК.

ПОДЛИСТАК ИЗ ЛОНДОНА.

(Магла. — Невољници. — Радничке демонстрације.)

Из Хавре-а у Лондон путовао сам по киши и у друштву једног немачког песника. Песник ми је читао своју песму „Бескрајност“, која никако да нађе издавача. Све ми се чинило, да је та песма више водениканстија но оне крупне капи кише, које су му падале на огртач. Кад смо стигли у Лондон, кишу је заменила густа магла.

Стао сам на лондонску калдрму, но око себе просто ништа нисам видео. Ни два прста пред собом. Ишао сам онако напред, док нисам ногом лупио о лампин дирек. Била је недеља пре подне. Нигде живе душе. Нисам знао куда да управим кораке. У томе се неко поче мицати до мене, а на неколко тренутака опружи се нека грдна рука, па управо џепу мога прслука.

— Пардон господине, али ја сата немам.

— Жао ми је господине, — погрешио сам. У овој маглуштини лако може човек пофалити.

— Не би ли ми рекли, где су фијакери.

— Како да не. Идите само управо до прве цркве.

Кренуо сам се управо, даље. Лутао сам ваљда четврт сата, док не зачух, да ми над главом куца 11 сати. Дакле ту сам. Повичем из свег грла: „Кола требам!“ Мало затраје, па ме две ручерде бацише у кола. Промуклим гласом запита ме фијакериста, јер ме је он стрпао у кола:

— Господине, куда да терам?

— До гостионице. Ма које, гледајте у што ближу.

Кроз густу маглуштину једва су се кретала кола. На послетку дођосмо и до гостионице. Исплатим кочијаша, па појурим у собу, где бар не беше магле.

Једва после подне нестаде магле. Улицама се таласао силан свет. Беше ту подераних сиромашака, неумивених лица, неочешљани, без кошуља, боси, изгладнели са упалим очима.

Видео сам цариградске „факире“, напуљске „лазаронце“, париску сиротињу, али сам се згрозио, кад угледах ове лондонске невољнике. Факир носи воду, лазарони просе, париски сиромашак купи улицама крпе, па бар има за лебац. Али у Лондону не може се вода носити, не могу се крпе купити, а не сме се просити. Овде се може само красти, убијати или од глади умрети. Рада немају. Ове људе може човек жалити, али их осудити не. Енглеска влада баца милионе, да американске, африканске и азијске дивљаке преведе у хришћанство, док овде код куће допушта, да хиљадама држављана умиру од глади и да краду и убијају. Задовољно и немоћно гледа енглеска влада, како се овај јад шири. Место, да из оних милијона да рада и леба онима, који леба и рада траже, они се са презирањем окрећу од ових невољника. Куда ће све ово одвести Енглеску, бог ће сам знати. Опасност је већа, него што је приказују, или је баш за то крију, што знају, да је велика.

Може се узети, да у Лондону има 500.000 оваких невољника, који не знају, где ће наћи сутра леба, где ће ноћас преноћити! Зацело на калдрми, под зидинама, у подрумима још несвршених кућа, за џбуновима шеталишта или на ђубриштима. Та их је невоља начинила грубима, безбожнима. Не верују у бога, у људе. Радити нису научили, но не за то, што се рада клоне, већ што им никад рада нису ни дали.

Био сам сведок гадног призора.

Јак, коштуњав човек око својих 30 година, са сузама у очима, кроз плач моли један „penny“ од мимопролазеће угледне госпе. Вели, он, жена му и двоје дечице нису од прекјуче ништа окусили. Госпа, на лицу јој презир и гнушање, овим се речима окреће од њега: „Ваљда тек нећу пружити руку овом скоту!“ — Дали може онда тај јадник, после оваких речи, да не мрзи богаташе?

Но овај се призор наставља. Оном јаднику прилази други невољник. Из џепа подераног капута вади залогај леба и пола кобасице, па пружа ономе, што од прекјуче није имао залогаја.

— Ево ти! Где сам ово украо, крашћу још. Ако ме ухвате, још боље. Бар нећу морати красти, на улици спавати и од глади умрети.

Онај узе украдену милостињу, стисте му руку, па похита даље. Цео је овај призор видео и чуо један полицајац. Отишао је ћутке даље, та то су му свакидашње ствари!

Окренуо сам се на другу страну. Из побочне улице ишли су хиљадама радника да приреде демонстрацију. По ћошковима улице стајали су полицајци да „очувају ред.“ Дошла је и војска, па и топови у тој цељи. Демонстрација се мирно свршила. Певала се „марзељанка“, а неки раднички пријатељи држали су своје говоре, у којима беше много — истине.

Донели су закључке, које су после однели поглавару земље Салисберију. Овај их је просто одбио. Вели, решењу радничког питања још није доба.

Дакле остаће све по старом, док енглески невољници сами себи не помогну.

А то није тако далеко.

F. L.

годила и са најспособнијим и најслободоумнијим бугарским државником П. Каравеловим".

Тако рече чувени словенски пријатељ Ламански.

Вести из места и са стране.

Скупштина новосадске црквене општине. У недељу 14 тог децембра одржала се скупштина новосадске црквене општине. По важности предмета, који су се извршили, остаће ова скупштина вечито значајна. Ми ћемо пак укратко донети ток скупштински. — За потпредседника изабран је једногласно г. Коста Рајић, адвокат. — После тога предложио је Ђока Крушедолац, да се једно упражњено скупштинарско место попуни опет занатлијом, јер је то место и пре заузимао занатлија. Г. Арса Пајевић је противан том, јер вели, да је нужно, да у скупштину уђу што више интелигентних снага. За то предлаже за новог скупштинара г. Николу Јоксимовића, уредника „Браника". Већина је томе противна, те место г. Јоксимовића изабра за скупштинара г. Владимира Угришића, занатлију, а школски одбор је попуњен са г.г. Пером Попадићем парохом Балтом, М. Стефановићем и дром Ј. Велимировићем. — Кад су дошли на ред поједини предлози, устаје г. Пера Попадић и предложи, да новосадска црквена општина изрази своје поверење саборској већини, што је мушки бранила народна права, те је и себи и народу осветлала образ. На то као у неком бунилу устаде г. Андрија М. Матић, професор на српској новосадској ђимназији, па поче својом познатом лоћиком развијати, како не спада у делокруг општине, да о таквим стварима већа и икакво решење донесе и то с тим мање, што Попадићев предлог није пре стављен био на дневни ред. Председник му је на то поделио малу пријатељску лекцију, да сваки скупштинар има права, да подноси предлоге, ако га други скупштински чланови потпомогну. Разуме се, да је цела скупштина потпомогла г. Попадића и тако се са свима гласовима осим Матићевог усвоји Попадићев предлог, да новосадска црквена општина пошље саборској већини повереницу. Слава јој!

Срби у Румунији и рад нашег црив. сабора. Срби емигранти у Румунији управили су г. Павлу Јовановићу, народном посланику за срез костајнички и власнику „Србобрана" ово писмо: Отворено и јуначко држање твоје и твојих другова у црквеном народном сабору, и овом приликом уверило је све Србе, ма где се они налазили, да има наде за бољу будућност целокупног народа српског. Док српски народ, који живи под круном Хабсбурговаца буде рађао таке племените синове, који смело у очи а пред целим светом довикује једном . . . . . и . . . . . Српства Герману: „Да имаш искре родољубља, ти неби седио на томе месту, за које ниси достојан" — с поуздањем може гледати својој златној будућности. Само тако јуначки и смело напред — победа ће народна бити. У борби не клоните, јер је цео српски народ с вама. У то име кличемо теби и твојима једномишљеницима: Живили народни представници! Живио целокупан народ српски! Ђурђево (Румунија), 3. дец. 1886. У име Срба живећ х у Румунији: Жив. М. Миленковић, поп Лука Ђуровић. (Осим ових следе још многи потписи).

Пчеларска скупштина. Друга одборска седница јужноугарског пчеларског друштва одржана је 16. о. м. у Темишвару. Седници је присуствовало, осим тамошњих још пуно пчелара из Баната.

Чуда у рељевској (сарајевској) богословији. Ми смо у прошлом броју донели о бруци, која се збива у овој богословији. Сад по „Н. Уставности" дознајемо још и ово: Ђаци, као по богу и код нас у карловачкој богословији, морају да бријy бркове. Петрановић директор другује са кајишарем Будимљићем трговцем, који двоструко скупо продаје ђацима животне потребе. Економ завода Ђорђевић краде и даје лошу храну ђацима, тако, да ђаци остају гладни, па се ране воћем и дудовима. Алагић неиспитани професор богословије, долази пијан у цркву, причешћује се после доручка а живи у браку са својом сестром. — Ђаци не смеју ништа читати. Књиге, које долазе богословији из Београда, бацају професори. Несвршени карловачки богослов а сада професор Стева Поповић забрањује учити српску историју и певати ђацима српске песме. У његовом стану нађете увек силног пића и блудница. Ђаци нису могли да трпе ово чудо, па су потужили митрополиту Николајевићу, но никакве вајде. Још су за то неки ђаци отпуштени из богословије.

Шта још неће бити! Читамо у пештанским листовима, да је паписелски чивутски рабинер издао књижицу, у којој позива Чивуте да пређу у хришћанство, веле тако ће се спасти гоњења. Доста невероватна вест, није чудо што је потекла из пештанских листова.

Чивутски „кшефт" и руски козаци. У Билеку у Херцеговини продавао један пештански Чивутин ракију и ликер у већој количини. То не би било ни мало чудновато, да се Чива није латио чудне рекламе. Ишао је улицом па викао: „Пијте браћо Срби! Не бојте се доће и овамо руски козаци! Пијте, купујте!" Власти аустријске поплашише се, па га затворише. Они су мислили да је то какав руски „агитатор", а како се изнепадише кад у „бунтовнику" упознаше кривоносог пештанског Чиву.

Туча хусара и полицајаца. Пишу нам из Суботице: Јуче други дан католичког Божића седели су у једној крчми неколицина хусара и веселили су се у велико. Но у пићу се доцније посвађаше. Полицајци који су ларму чули уђу унутра да направе „реда". Хусари их дочекају са сабљама и сад се заче туча између полицајаца и хусара. Пуцале су и пушке. Њих неколицина је рањено, а једном су хусару пресекли главу сабљом.

Кратке вести. Избор дра Ф. Рачког за председника југословенске академије знаности, није одобрила круна. — Близу Фијуме сударио се жел. влак. 5 вагона је уништено. — Сада тврде, да Др. Хурбан словачки родољуб није умно оболео. Дао бог да се ово сбистини! — У Ирмешу убио је један човек за 1 фор. жену свога пријатеља. — У Равени је поново трећи пут изабран за посланика талијанске коморе, гусар Ципријани, по начелима социјалиста. — Г. Сима С. Станковић у Кикинди захвалио је на капеланству. — У патронат кикиндске гимназије ушли су г. г. Др. Ж. Богдан и Р. Телечки. — Архимандрит Никодим Милаш именован је за ректора београдске богословије. — Сремски лекар у Титесу Др. Ђорђе Крестић именован је почасн. главним физиком Бачке жупаније. — Г. Ненад Бикар из Сомбора дрнд права именован је за кр. фин. преводног вежбеника у Загреб.

Народна просвета.

Прослава двадесетпетогодишњице српског народног позоришта.

Изаслани одбор зготовио је предлог на који начин да се прослави та позоришна слава. По том предлогу прослава би та била свршетком фебруара 1887. године, када би и позоришна дружина могла у Новом Саду бити, и трајала би пет дана, с овим распоредом:

I. ДАН:

1. Пролог.
2. Свечан говор са историјом српског народног позоришта.
3. „Пријатељи," шаљива игра у 1 чину, од Л. Лазаревића, као прва представа српског народног позоришта у Новом Саду 23. јула 1861.

За „Пролог" ће се умолити Змај-Јован Јовановић, а за свечан говор А. Хаџић.

II. ДАН:

1. „Избирачица," шаљива игра у 3 чина, с певањем, од Косте Трифковића.
2. „Преки лек," шаљива игра у 1 чину, од Мите Калића.

Тим начином моћи ће се видети најбоље разлика између шаљивих игара и шаљиве игре лазаревићеве, којом је позоришна дружина почела своје представе.

III. ДАН:

1. „Владислав," драма у 5 чинова, од Ј. С. Поповића, као друга представа српског народног позоришта у Новом Саду 30. јула 1861.

IV. ДАН:

1. „Максим Црнојевић," трагедија у 5 чинова, од дра Л. Костића, за српску позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. Максимовића.

Упоређењем тих позоришних дела даће се прилика, да се види напредак наше драме од оно доба до данас.

V. ДАН:

Поједини призори из драма од наших бољих писаца, у три раздела.

А. Први раздео:

1. „Сеоба Србаља," од Ђ. Јакшића;
2. „Немања," од дра Јована Суботића;
3. „Цар Лазар," од Матије Бана.

Б. Други раздео:

1. „Демон," од дра Милана Јовановића;
2. „Ђурађ Бранковић," од Јована Ђорђевића;
3. „Стеван последњи краљ босански," од Мите Поповића.

В. Трећи раздео:

1. „Српски хајдуци," од Ђорђа Малетића;
2. „Пера Сегединац," од Л. Костића;
3. „Сабља Краљевића Марка," од Ј. Ђорђевића и А. Хаџића. (Седма слика: „Српско Славље.")

Уједно је предложено и то, да се у спомен те прославе напише и изда повесница нашег позоришта за 25 година опстанка му и да се за тај посао умоли А. Хаџић.

Све те предлоге прихватио је управни одбор и одредио је нарочити одбор, који ће моћи према приликама предложени програм у нечем и преиначити.

Трговина.

= **Нови Сад** 15. (27.) децембра. Настала је мртва тишина на нашој пијаци житарској. Преко римског божићњег празника није се опазило што већег довоза и посете у опште у нашој вароши. Међутим се надамо пред православни божић, да ће се покренути наша Србадија из околине живље него што то чинише ини — наши суграђани.

Са горњих житарских пијаца извешћују да је радња застала, пошто ни спекуланти ни млинови не пазаре за овај мах у што већем обиму пшеницу па ни остала зрна.

На нашој пијаци што се донесе понешто зрна плаћа се ценом овом: Пшеница прва 8 ф. 40 нов., средња 8 ф. 20 н., лакша роба 8 ф. Наполица 7 ф. Јечам 5 ф. 50 н. Зоб 5 ф. 50 н. Кукуруз 3 ф. 10 н., окрњен 4 ф. 40 н. Све од 100 кгр.

Важније промене нема ни на једној нашој пијаци. Угојених је свиња за Будимпешту прошлих дана одвежено и цена је за онај мах добра била. Данас су и горе цене попустиле. Плаћа се код нас за тешке и средње 33—34 н., лаке 36—38 н. од 1 кгр.

Вино се за сада слабо тражи. Међутим се надају наши подрумари сад пред божић, да ће се наћи купаца бар на мање количине. Изврснога је вина у наших виноградара и великих трговаца, а цена је доста ниска. Бело вино ново 7—10 новч., најскупље до 12 н., шиљер 9—13 н., прно 16 до 24 н. Лањско вино бело 10—12 н., ванредно добро до 14 н. шиљер 12—14 н., прно 24—32 нов. Комовица 14—16 н. од 1 литре

Вода у Дунаву надолази. Понтонски мост на Дунаву између наше вароши и Петреварадина је скинут, саобраћај са Сремом је прекинут. Време ведро, хладно, ноћи мрзовите.

*

У **Будимпешти** 12. (24.) децембра. (Извештај Костовића и друга.) Продаја на житарској пијаци је као обично у ово доба године преко целе недеље била веома слаба. Млинови се баве са завршним рачунима, а спекулација чека ближе пролеће, У опште воља за куповање је само ограничена, међутим ни продавци нису толико своју робу нудили, Намера је иначе чврста и цене су са 10 нов. шеници на крају недеље повишене. Промета је било свега 70.000 м. ц Раж 5—10 нов. скупља, плаћана је 6 ф. 40—50 н., средња роба 6 ф. 25—35 н. лошија 6 ф. 10—30 н. Јечам за рану без продаје; средан 6 ф. 10—30 н., бољи до 6 ф. 70 нов. Зоб орд. 5 ф. 45—60 н., боља 5 ф. 70—80 н., фина 6 ф. 25 н.

Шљиве. На 350 буради узанц робе је српске за Трст пазарено по 8 ф. 50 н у злату; са наше пијаце је по 8 ф. 75 н. пазарено; а 100 ком. у по кгр. по 9 ф., 80—85 ком. по 10 ф. Све од 56 кгр.

Термини: Пшеница за пролеће 9 ф. 18—20 н., за јесен пшеница 8 ф. 86—88 пов. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 15—17 н. Зоб за пролеће 5 ф. 53 до 55 н. Репица банатска 9 ф. 50—10 ф.. кол фина роба за авг.-септ. 1887. г. 11 ф. 50 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 15. децембра.

Дукати — — — — — — —	5·96
Наполеондори (20 франака) — — —	9·97
4% угарска златна рента — — —	104·50
5% „ папирна „ — — —	93·60
Немачке држ. марке — — — —	61·80

Најновије вести

— У колико су неки Бугари занесени сведочи један бугарски лист, који вели, да су само три кандидата за бугарски престо могућа и то: протерани Батенберг, фердинанд Кобуршки или — гроф Гаврило Пејачевић. За овог последњег вели се, да је бугарског порекла и као за њега би се после Батенберга требало највише заузети. Сад још да се Румуни одушеве за грофа Хуњада, а Срби за Барона Николића, па никад боље по балканске народе.

— Војни суд у Софији осудио је капетане Тепавичарева и Македонског на три месеца затвора, а питомце војничке академије Стојанова и Добрева на две године робије и то само за то, што се није никако ни доказало, да су они хтели против данашње владе дићи буну. У Бугарској дакле цвета правда и слобода.

— У Енглеској траје непрестано министарска криза. Не зна се још никако, ко ће заузети место Черчила, који је, као што је познато, одступио.

— У Панчеву се појавила колера. До сад је било два случаја и оба се смрћу свршила. И у Хертелендифалви појавила се колера.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ."

(Стигли 15. децембра у вече.)

Праг. Земаљски намесник Ческе и обрстландмаршал су отпутовали у Беч. Као што „Лојд" дознаје учињен је пут ове двојице на позив министра Тафеа, а стоји у свези са иступањем немачких посланика из ческог сабора.

Различности.

Спавање при отвореним прозорима. О томе пише познати професор др. Реклам ово: „Спавање при отвореним прозорима, са свим неправедно сматра се у народу да је опасно и да је у опште ноћни ваздух шкодљив. Али ваздух обноћ шкодљив може бити само у оним пределима, који су мочарни, јер збиља баш ноћу поглавито се развијају из баруштина она испарења, што су узрок болестима. На против у свим другим пределима ваздух је обноћ и чистији и здравији него обдан. И тако сваки онај греши, који бега обноћ од свежег ваздуха и затвара се у собе. Да би се дакле спавало у свежем ваздуху, треба радити овако: Ко има поред собе у којој се спава још једну празну, а он нека остави отворена међусобна врата, па у оној другој нека држи сву ноћ отворено једно а по потреби и два горња крила од прозора; лети може оставити и све прозоре тамо отворене. Ко пак нема ништа више од собе у којој спава, а он нека отвори горње крило од прозора и нека га остави толико отворена, колико налази за потребно. Да се пак не би затворило или отворило више, нека уметне парче плута у перваз па канапом нека увеже крило, да се не покреће. Плуто може покретати ближе крају или средини према томе: да ли му треба више или мање отвора. После тога ваља спустити завесе и тако ће се сву ноћ обдржавати ваздух у равномерном покрету, те ће у соби бити непрестано и подједнако свеж и подједнако топал. А кад је ваздух свеж и хладнији, онда се много пријатније спава и човек се много боље окрепи сном, што ће сваки на себи приметити чим успроба да спава при отвореном прозору. Наравно да за то ваља употребити онај прозор, који је најдаље од постеље. Тако исто и за време рада сваки ће били расположенији за рад и рад ће му лакше пасти, ако су му горња крила мало ошкринута. Ако се горња крила од прозора тако отворе, онда се и ваздух обдржава непрестано на истој температури, те тако нема опасности ни од промаје. У осталом никад се не ваља бојати промаје, кад пре тога нисмо загрејани. Од промаје никад не долази болест код здравог, него само код веома разнеженог човека. За здравог човека опасно је и шкодљиво на против само кад седи у затвореној соби, у којој нема никаквога покрета у ваздуху. Бојазљивост од промаје са свим се без икаквог основа раширила међу људима и код највише њих не служи ни на што друго. него само да их прави смешнима".

Уредништву нашега листа стигло је на приказ:

„Хиљаду и једне ноћи" најлепше и најодабраније приче издала је српска књижара Браће М. Поповића у Н. Саду. Има 6 слика, а 152 стране. Цена 60 новч.

„Крин" календар за народ за 1887. год. Издала књижарница Илићева у Лесковцу у Србији. Цена?

„Учитељ" лист учитељског удружења у Србији, излази у Београду три пут месечно. Стаје за нас 6 фор. Бр. 25. Уређује Никола Р. Поповић учитељ.

ОГЛАСИ.

Поштов. публици стављам до знања да се карте за парне и кадне купке не могу више добити у самом купатилу, већ се такове имају код мене у кући на пијаци вадити и то уз досадање цене.

У Руми 21. децембра 1886.

С поштовањем

3—3 **Теодор Богдановић.**

СТЕЧАЈ.

Смрћу гђе Јелене Поповићке рођ. Јанковићеве, упражњено је на женској основној школи учитељичко место оних разреда, које м. шк. одбор дотичној за ову школску годину доделио буде.

С истим местом скопчана је плата у готовини 450 фор. и 5643□° јарашке земље, на коју учитељица порез плаћа.

Надтицатељице имају добро иструиране молбенице управљене на црквн. школску општину Ст. Паланачку, од дана уврштења овога стечаја, па за 6 недеља дана, подписаном председништву м. шк. одбора поднети.

Изабраној учитељици биће дужност од 1. септембра 1887. г. све законом прописане предмете у III. IV. и V. женском разреду, предавати и настављати.

Из седнице шк. одбора српске православне цркве шк. општине одржане у Ст. Паланци (В. В. megye), 3. (15.) децембра 1886. год.

Коста Девић, перовођа. 3 3 **Младен Сешић,** председник шк. одбора.

Подписани препоручујем поштов. публици у месту и на страни своје богато стовариште цигаља и црепа, роба прве каквоће са сопствене цигљане уз умерену цену и тачну послугу.

У Руми 21. децембра 1886.

3—3 **Теодор Богдановић.**

Реелно и најјефтиније набавно врело

НАМЕШТАЈА

у свакој врсти и у сваком слогу код

ТЕОДОРА ДИМОВИЋА

I. Wipplingerstrasse Nr. 27.

БЕЧ. 33—40

Подписани требам за своју економију на пустари Кутић код Товарника једног ишпана на које место могу и прости но писању и читању вични и у економији стручни рефлектирати, а својим понудама имају се обратити на мене у Руму где ће и условија дознати.

У Руми 21. децембра 1886.

3—3 **Теодор Богдановић.**

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Лаза Нанчић. Српска штампарија дра Светозара Милетића